

dialogen

1.11

ET SKANDINAVISK TIDSSKRIFT
FRA ASTRA TECH A/S

Tag dit
eget
blad!

Emils store eventyr

side 3-4

VI LYTTER TIL KUNDERNE

– arbejdet med LoFric Primo side 6-7

side 10

MS og blæredysfunktion

side 5

Astra Tech og etisk handel

side 8-9

NORR – Samarbejde
uden grænser

Har du en mening om bladet?
Eller måske forslag til emner, du
synes, at vi skal tage op? Du er
meget velkommen til at kontakte
redaktionen på:
bladder.se@astratech.com

Dialogen vil inspirere og informere

VELKOMMEN TIL det første nummer af Dialogen 2011!

VI VIL BEGYNDE MED lidt inspiration i form af beretningen om Emil Börner, en ung mand, som for godt et år siden brækkede ryggen i en skiulykke, men som efter en vellykket rehabilitering nu er ude på sit livs eventyr og cykler fra Sverige helt til Kina. En rejse som kommer til at tage næsten et år. Hvilken passion og vilje! Jeg er fuld af beundring og ønsker ham alt mulig held og lykke på rejsen!

FRA KINA er der desværre ikke langt til at berøre etik og menneskerettigheder. Hos Astra Tech vogter vi over vore værdier, som blandt andet bygger på FN's erklæring om menneskerettigheder. Vi ønsker, at dette skal afspejle sig i hele vores virksomhed, og fortæller derfor i en af artiklerne om, hvordan vi arbejder på at opnå en etisk handel i alle led. Vi kan og vil bruge vores indflydelse således, at også vores underleverandører lever op til et niveau, der er værdigt for de mennesker, som arbejder for dem og dermed også for os.

VÆRDIGHED ER ET EMNE, som forbinder artiklerne om MS-syge og rygmærskadede. I den førstnævnte understreger den britiske professor Fowler, hvor vigtigt det er, at plejepersonalet følger op på problemer med urinblæren ved behandling af MS. Det handler om at stille et enkelt spørgsmål, men et spørgsmål, som betyder så meget

desto mere for opretholdelsen af livskvaliteten! I sidstnævnte gør vi opmærksom på Rygmærskadedagen, der er et initiativ, som det nordiske samarbejde NORR (Nordiska Ryggmærgsskaderådet) står bag. Målet er at gøre rygmærskadedes situation mere synlig i samfundet og dermed skabe grobund for de nødvendige forandringer.

FORANDRINGER ER NOGET, vi alle må leve med – og det er som oftest forandringer til det bedre! LoFric Primo, et af katetrene i LoFric familien, har gennemgået et par forandringer, fordi vi har lyttet og forstået, hvad vore kunder ønsker og virkelig har behov for.

Vi vender tilbage til efteråret med årets 2. nummer af Dialogen – i mellemtiden ønsker jeg dig en skøn sommer! ♦

NIELS H. REIN

Business Unit
Manager HealthCare
Astra Tech Nordic

Indhold

- 2 Leder
- 3 The Big Trip
- 5 Astra Tech og etisk handel
- 6 LoFric Primo
- 8 NORR – Samarbejde uden grænser
- 10 MS og blæredysfunktion
- 12 Siden sidst

Vil du vide mere om vore produkter?

Ring LoFric-linjen på telefon: 43 71 33 77

Besøg også gerne vore hjemmeside www.lofric.dk

Eller gå in via adressen www.astratech.dk

dialogen er mødested for dem der anvender eller arbejder med LoFric katetre. **Udgiver:** Astra Tech A/S, Roskildevej 163, 2620 Albertslund. Tel: 4371 3377. Fax: 4371 7865 E-post: info.dk@astratech.com url: www.astratech.dk **Ansvarshavende redaktør:** Niels H Rein, Astra Tech AB **Redaktion:** Marie Bergelin, Una Holth, Britt-Marie Rak, Ilkka Rekola, Håkan Strandberg, Lise Wrona **Projektleder:** Anna M Westberg, Astra Tech AB **Adm/kundekontakt:** Mette Kjær Olesen **Redaktionel produktion:** Astra Tech **Grafisk produktion og trykkeri:** Typografia AB **Omslag:** The Big Trip Vi forbeholder os retten til at redigere i indsendt materiale. Citér os gerne med kildeangivelse.

Efter flere års drømme og planlægning blev det store eventyr endelig til virkelighed. På trods af titanskruer i ryggen og konstante smerter er Emil Börner nu på vej på cykel fra vinteren i Stockholm i marts til efteråret i Kina ved årsskiftet.

TEKST ANNA M WESTBERG
FOTO DANIEL GUSTAFSSON,
ISTOCKPHOTOS OG PHOTODISC

The Big Trip – *Drømmen, som blev*

årets eventyr

EMIL BESLUTTEDE SIG allerede i gymnasiet. Han ville *ikke* læse videre direkte efter studentereksamen. Han ville *ikke* rejse til Thailand, som mange af vennerne planlagde at gøre. Han ville gå sine egne veje. Ro Sverige rundt i kajak? Vandre ned gennem Europa? Nej, han ville cykle til Kina.

Drømmene tog konkret form, da han en dag gik forbi en cykelforretning og besluttede sig for at kigge ind. Da butiksejeren hørte om hans planer, endte det med, at han tilbød Emil sin egen cykel. Den ville helt sikkert kunne holde til de fleste strabadser.

– Min mor undrede sig godt nok lidt, da jeg kom hjem med både en ny cykel og en masse kort over Europa og Asien, fortæller Emil og ler ved tanken.

FRA DEN DAG gav alting pludselig mening på en helt ny måde. På sin vis virkede livet meget enklere. Han havde et tydeligt mål, og nu gjaldt det bare om at gennemføre det. Familien støttede ham, og det gjorde vennerne også.

– Der var selvfølgelig nogen, der syntes, at jeg var manisk. Jeg arbejdede næsten 50 timer om ugen og faldt om på sengen hver aften efter en løbetur eller træning på cyklen. Men når man har et sejt mål, som man vil nå, er det hele sliddet værd!

MEN SÅ SKETE DÉT, der ikke måtte ske. Midt under forberedelserne rejste hele familien på skiferie. Emil er en erfaren skiløber, og bakkerne i skiområdet var ikke specielt avancerede. Han skulle bare lige have en sidste

tur inden frokosten og havde udset sig en bakke med et stort hop midtpå. Han skulle bare lige prøve den og derefter mødes med de andre for at spise. Han skulle bare lige ...

– Hoppet var det største på hele bakken, så jeg sørgede for at få så meget fart på som muligt. Men jeg fik *for* meget fart på og fløj ret langt, endda længere end landingsbanen var. Jeg mistede fuldstændigt kontrollen, snurrede rundt flere gange og fløj gennem luften som en vante.

EMIL VAR HELE TIDEN ved bevidsthed, og da han landede, mærkede han med det samme, at der var noget helt galt. Han kunne ikke komme op og stå, og han kunne ikke sige noget. "Hjælp mig", var det eneste, han kunne få presset frem, da han lå i snedriverne og fortvivlet

spekulerede over, hvad der var sket. Emil blev hurtigt transporteret til det nærmeste sygehus og fik at vide, at han havde fået et alvorligt brud på rygsøjlen.

– Og da var det, at jeg indså, at det hele måske var forbi. Hvad nu med Kina?, spurgte jeg min far.

Emil blev kørt i ambulance videre ned til Solna, hvor han gennemgik en lang operation. Han vågnede syv timer senere med titanskruer i ryggen og et lamt højreben.

– Jeg kunne ikke engang grine, for mine lunger var punkterede. Altså, hvis jeg ellers havde haft noget at grine af, tilføjer han ironisk. Det gjorde ondt overalt i kroppen på mig!

IFØLGE DEN PROGNOSE, lægerne gav ham, så det dog ikke helt håbløst ud. Lægerne vurderede, at han måske ville komme til at gå – i hvert fald med krykker. Dette lille glimt af håb blev dét, som Emil benhårdt holdt fast i under hele sin rehabilitering. Når han ikke var optaget af den daglige træning på sygehuset, surfede han på internettet for at læse alt, hvad der fandtes om hans skader og om andre i lignende situationer.

– Jeg var lykkelig, da jeg læste om Lars "Lövis" Löfström, som rejste i kørestol fra Casablanca til Stockholm. Hvis han kunne, så kan jeg vel også!

OM EMIL

Navn: Emil Börner **Alder:** 20 år **Bopæl:** Skogås

Motto: Bättre lyss till den sträng som brast än att aldrig spänna en båge (svensk talemåde). Frit oversat til dansk betyder Emils motto: Hellere komme galt af sted, end slet ikke at komme af sted

ÅRETS EVENTYR

Cykelturen til Kina er valgt som Årets Eventyr 2011 i Sverige

Planlagt strækning: cirka 15.000 km

Rejsens varighed: Cirka 10 måneder, fra marts 2011 til januar 2012

Overnatningsmåde: Telt og vandrehjem

Rejsekammerat: Oscar Johansson

REJSEPLAN

Turen strækker sig over følgende 13 lande: Sverige, Polen, Slovakiet, Ungarn, Rumænien, Bulgarien, Tyrkiet, Iran, Turkmenistan, Usbekistan, Tadsjikistan, Kirgisistan, Kina

GODE RÅD

- Vær tro mod dine drømme
- Vov at give dig hen
- Tag ikke noget for givet, livet går hurtigt!

TIDEN PÅ REHABILITERINGSCENTRET husker Emil som en positiv tid med gode venner og megen træning. Efter mindre end tre måneder kunne Emil både gå og cykle igen. Titanskruerne sidder, hvor de sidder, og rygsmerterne gør hele tiden opmærksom på deres eksistens, men lammelserne er væk.

– Ulykken gav mig tid til at tænke. Man kan ikke tage noget for givet. Alt kan ændre sig på et splitsekund. Det har gjort mig endnu mere ydmyg og taknemmelig. Og derfor føler jeg endnu stærkere, at jeg ikke må give slip på min drøm om at cykle til Kina.

Måske var det drømmen, der gjorde, at han kom sig så hurtigt?

NÅR DU LÆSER DETTE, cykler Emil Börner og hans rejsekammerat Oscar Johansson rundt et eller andet sted langt væk i de østlige dele af Europa. Måske befinder de sig midt i den storslåede natur i Transsylvanien. Måske har de netop forladt Tyrkiet. Her har vejene været stejle, men den vanskeligste del af turen mangler stadig, nemlig Pamir Highway, motorvejen, som går over Himalaya. Denne del af rejsen kommer til at tage dem tre uger. Tre uger i 4.000 meters højde. Det betyder selvfølgelig, at den daglige etape bliver kortere. Fra på det nærmeste at have cyklet i, hvad der svarer til almindelig kontortid, det vil sige fra klokken otte om morgenen til klokken fem om eftermiddagen afbrudt af en frokostpause og et par yderligere pauser, bliver der nu flere pauser. Højderne belaster deres i forvejen trætte ben ekstra meget. Men derefter nærmer de sig målet. Der er koldt i Kina om efteråret, og forhåbentlig er de kommet uden om den rigtige vinter, når de efter ti måneders færd cykler ind i Peking. Målet er inden for rækkevidde, og drømmen er snart gået i opfyldelse, og hvad venter der så?

– Jeg ved det faktisk ikke, siger Emil, og plirrer med øjnene. Så trækker han ærmet på sin trøje op og viser den tatovering, han har fået lavet på sin arm inden rejsen. Der står med tydelige, sorte blokbogstaver: **FORTSÅTT (FORTSÆT)**

Nej, drømme ophører aldrig: Livet er et endeløst eventyr. ♣

Læs mere på Emils egen hjemmeside: www.bigtrip.se, eller følg eventyret på www.lofric.dk

Ville du købe og bruge et produkt, hvis du vidste, at det var fremstillet af børnearbejdere under forfærdelige forhold? Næppe. Dagens forbruger vil ikke længere bidrage til uretfærdigheder, dårlig livskvalitet og forringelse af miljøet. I denne og kommende udgaver af Dialogen vil vi se nærmere på Astra Techs arbejde med forskellige samfundsspørgsmål inden for emnet "Ansvarlig virksomhed".

INTERNETTET OG DEN GLOBALE MEDIEBEVÅGENHED har fremmet et øget engagement i forhold til såvel medmennesker som miljø. Misforhold afsløres, der iværksættes kampanjer, og forbrugerne forstår at bruge deres magt, hvor de kan. For virksomheder er det derfor vigtigt at vise, at man rent faktisk kan og vil arbejde for en bæredygtig udvikling.

I NORGE INDKØBER de fire sygehusregioner produkter for i alt 30 mia. norske kroner om året. For nyligt har Helse Sør Øst, som er en af disse sygehusregioner, udsendt en opfordring til etisk handel til sine leverandører. Kravet er, at leverandørerne skal kunne påvise, at deres virksomhed drives på en etisk ansvarlig måde. Astra Tech har netop fået godkendt, at de opfylder de kriterier, som Helse Sør Øst har opstillet.

INTERNET I ASTRA TECH ARBEJDER man også aktivt på at sikre en etisk ansvarlig leverandørkæde. Eftersom produktionen af katetre ligger i Sverige, kan det virke, som om dette er nemt gjort, men det er ikke helt ukompliceret. I forbindelse med produktionen skal der indkøbes en række komponenter fra flere forskellige leverandører, som ligeledes har underleverandører. Hvordan skal man kunne vide, om alt foregår rigtigt?

HVAD ANGÅR ASTRA TECHS produktion af katetre findes størstedelen af hovedleverandørerne inden for EU. Hvilket er et område i Verden, hvor arbejdsforholdene er regulerede af EU's egen lovgivning samt nationale love, som igen er baserede på internationale konventioner. Man har alligevel valgt at sende et brev til samtlige hovedleverandører med en opfordring om at tilpasse sig Astra Techs etiske regler (Code of Conduct), der blev vedtaget allerede i 2008. Et yderligere krav er, at disse leverandørers underleverandører også skal anvende tilsvarende regler. De konventioner, som de dermed skal opfylde, er ILO's kernekonventioner, FN's børnekonvention samt de love vedrørende arbejdssikkerhed, arbejdsmiljø, minimumslønninger m.m., der gælder i de respektive produktionslande (se faktaboks).

ASTRA TECH HAR ALLEREDE foretaget en vurdering af samtlige hovedleverandører. På indkøbsmøder med leverandører er dette et tilbagevendende punkt, hvor virksomheden følger sine leverandørers fremskridt på området. Hvis det anses for at være nødvendigt, aflægges der endda besøg hos leverandørerne. Vi gennemgår nu formen på disse besøg for at tydeliggøre revisionernes karakter i forhold til f.eks. gennemgang af prøvningsrapporter, interviews med ansatte, gennemgang af relevante dokumenter og rundvisning på leverandørens fabrik. Det er vigtigt, at indkøberne opfanger og agerer på forskel-

lige typer risici og foretager en vurdering af den enkelte leverandør.

SAMTIDIG MED DETTE ARBEJDE foretages der også en årlig intern uddannelse af alle ansatte hos Astra Tech. En af grundsløjterne i denne er, at alle i virksomheden skal forstå, hvad det indebærer at være en ansvarsfuld virksomhed. Fra den øverste ledelse til medarbejderne i produktionen, kontorpersonalet og sælgerne. Astra Tech har et stort ansvar. Alle i virksomheden skal hjælpes ad med at påtage sig dette ansvar – i forhold til kunder, samarbejdspartnere og hinanden. ♦

KORTE FAKTA

Etisk handel sigter mod at sørge for, at de grundlæggende krav til arbejdsvilkår i produktionen opfyldes i hele leverandørkæden.

Ansvarlig virksomhed (Corporate Responsibility på engelsk, forkortet CR eller CSR, hvor S står for Social) eller alternativt "bæredygtig forretningsudvikling" betyder kort fortalt, at virksomheden skal leve op til samfundets stadig større krav om miljømæssigt, etisk og socialt ansvar.

Code of Conduct er et internt adfærdskodeks, der består af en samling etiske regler, hvori virksomheden beskriver, hvilke værdier der gælder.

ILO (International Labour Organization eller den internationale arbejdsorganisation på dansk) er et selvstændigt fagligt organ i FN, hvis formål er at fremme social retfærdighed og humane arbejdsvilkår.

FN's børnekonvention fastslår blandt andet, at alle børn er ligeværdige, har ret til sundhed og udvikling og at barnets bedste altid skal komme i første række.

Kilder: www.miljoaktuelt.idg.se, www.helse-sorost.no, www.ne.se, www.unicef.se, www.astratech.com

LoFric Primo – konstante forbedringer

Da LoFric Primo blev lanceret, fik produktet mest ros men også en del ris. Astra Techs sælgere lyttede til deres kunder og videregav synspunkterne til moderselskabet. Takket være brugernes engagement er LoFric Primo nu blevet endnu bedre.

I dag produceres LoFric Primo på en lidt anden måde, og indpakningens design er blevet forbedret som følge af de værdifulde meninger, der er blevet fremført.

Marie Bergelin fremhæver tre større forbedringer af LoFric Primo, der er blevet gennemført:

– **FOR DET FØRSTE** har vi i produktionen indført et ekstra trin med 24-timers kontrol af både de svejsninger, som skal åbne sig ved aktivering af vandet og de svejsninger, som sikrer, at kateteret er pakket sterilt.

– Derudover har vores underleverandør af indpakningsmaterialet foretaget et par ændringer, som har gjort sidesvejsningerne på vandbeholderen betydeligt stærkere.

– **OG SIDST MEN IKKE MINDST**, har det nye W-formede design på svejsningen i vandbeholderens øverste kant bidraget til, at det nu er lettere at åbne indpakningen samtidig med, at den holder tæt i siderne. Denne ændring er foretaget for nylig og gør LoFric lettere at aktivere, uden at der er risiko for, at det revner.

– **VI HAR ALTID** bestræbt os på at få brugere og plejepersonale til at dele deres mening om vores produkter

med os, siger Marie-Maximiliane Bergelin, der er produktchef hos Astra Tech Nordic. Vi har fået disse tilkendegivelser via mail, telefon, kontakt med sælgere eller brugernetværket TellUs.

KONTAKTEN MED brugere og plejepersonale er særdeles vigtig for at få feedback på de forandringer, som vi planlægger, og på hvad der kræves for at gøre vores katetre endnu bedre.

MARIE BERGELIN ER TILFREDS og tilføjer, at de fordele, som LoFric Primo havde i forvejen, selvfølgelig stadig findes.

– Indpakningen er blød og fleksibel og kan til og med opbevares sammenfoldet i skjortelommen eller håndtasken. Den har selvfølgelig heller ikke nogen skarpe kanter og knitrer ikke – så du kan altså åbne kateteret helt ubemærket. LoFric Primo er desuden PVC-frit og skåner miljøet¹.

– **LIGESOM ALLE ANDRE MEDLEMMER** af LoFric familien har LoFric Primo den unikke overflade Urotonic™ Surface Technology, som gør, at kateteret er skånsomt mod slimhinderne i urinrøret, fortsætter hun og forklarer metoden lidt nærmere:

– Den friktionsfrie overflade aktiveres, når kateteret blotlægges. Det er dig selv som bruger, der aktiverer

ringer ved at lytte til kunderne

kateteret, eftersom LoFric Primo har en separat vandbeholder i indpakningen: Når du så skal tisse, er kateteret *friskt!*

– Som bruger skal du altid være fri til at kunne vælge de aktiviteter, du selv vil, understreger Marie Bergelin. Med LoFric Primo er du sikker på, at kateteriseringen bliver så fleksibel og skånsom som muligt!

AT TISSE ER UNÆGTELIGT en af livets nødvendigheder, og det bør derfor gøres så enkelt og bekvemt som

muligt for de mennesker, som af den ene eller anden grund ikke kan gøre det på almindelig vis. At tisse er desuden en af de situationer i livet, der opleves som værende meget privat og derfor er noget, man vil gøre så uproblematisk som muligt og helst i enerum. Det lyder som selvfølgeligheder, men Astra Tech tager sine kunders behov og ønsker alvorligt og ønsker at imødekomme disse. Det gælder om hele tiden at lytte: Der bliver ved med at være plads til forbedring! ♦

¹⁾ Strippel et al. Journal of Cleaner Production

MED EGNE ORD... OM LOFRIC PRIMO

GRETHE IVERSEN, 60 ÅR, NORGE

– Jeg har brugt kateter, siden jeg som 40-årig blev ramt af et slagtilfælde. Jeg rejser meget, og LoFric Primo er nemt og fleksibelt at bruge selv på flytoiletter. Det fylder heller ikke så meget i bagagen, og vi kan være ude at rejse flere måneder i træk. ♦

KENT REVEDAL, 42 ÅR, SVERIGE

– Jeg var ude for en trafikulykke for godt et år siden og fik en inkomplet rygmærsskade. For mig er det bedste ved LoFric Primo enkeltheden. Jeg bevæger mig meget i offentlige sammenhænge, men har ikke på noget tidspunkt følt, at det har været forstyrrende med kateteret. Det er smidigt og tilpas blødt. ♦

DEN NYE GENERATIONS KATETRE

LoFric Primo er smart, foldbart og diskret. Desuden er der integreret sterilt vand i det.

MINDSKET RISIKO FOR KOMPLIKATIONER

LoFric er det mest veldokumenterede kateter i verden. Alle undersøgelser af LoFric katetre har givet særdeles gode resultater, også hos personer, der har brugt katetre i mange år. Man har ikke opnået samme gode resultat i sammenlignende undersøgelser, hvor man har anvendt plastkatetre med gel. Her var inflammationer og skader på urinrøret tværtimod meget hyppigere. LoFric er således et hydrofilt kateter, der har en dokumenteret mindsket risiko for komplikationer ved langvarig brug.

ENKELT OG SMART

LoFric Primo er nemt at aktivere og åbne. Det er forsynet med et indføringshåndtag, som gør det lettere at indføre kateteret, og gør, at du ikke behøver at røre ved selve kateteret.

BELÆGNINGEN ER BASERET PÅ EN METODE, DER ER HELT ENESTÅENDE

LoFric katetre har en belægning, som binder vandet. Dette giver en fugtig og friktionsfri overflade, som mindsker modstanden mod urinrøret med 90-95 %. Belægningen har samme fugtige overflade under hele vandladningen. Dermed kan kateteret glide ind og ud af urinrøret, uden at medføre ubehag eller skade slimhinden. Evnen til at fastholde fugtigheden er unik og patentbeskyttet under navnet Urotonic™ Surface Technology.

Forudsætningen for at skabe forandringer er forståelse

Formålet med Den Nordiske Rygmarvsskadedag er at skabe engagement og øge forståelsen hos den brede befolkning for den situation, som mennesker med en rygmarvsskade befinder sig i. Dagen er en markering fra vores side om, at der skal sættes fokus på vores emner, og at disse skal blive mere synlige i medierne og for den brede offentlighed.

DET SIGER GUNILLA ÅHRÉN, der til hverdag arbejder som ombudsmand i den svenske forening for trafikofre (Personskadeförbundet RTP). Hun fortsætter:

– Det er ikke almindeligt med den type samarbejde på tværs af grænserne, som NORR står for, men den giver yderst positive resultater for det enkelte land.

RYGMARVSSKADEDAGEN, som bare er et af eksemplerne på landenes samarbejde i NORR (Nordiska Ryggmärgsskaderådet), blev påbegyndt i 2009 og finder sted i slutningen af april / begyndelsen af maj. I Sverige afholdt RTP i år en inspirationsaften over temaet "Balance i livet", mens man i Finland arrangerede et stort seminar om rygmarvsskader.

– Vi holdt forelæsninger om bl.a. inkontinens og

autonom dysrefleksi*, fortæller Tiina Siivonen fra den nyetablerede finske forening Akson Ry.

I Danmark har man endnu ikke afholdt et arrangement i anledning af Rygmarvsskadedagen, men man har planlagt at gentage en tidligere succes og afholde seminarer om temaet "Forskning og sundhed" i forbindelse med urinblære og tarm den 13. oktober 2011.

I NORGE FALDER DAGEN sammen med årsmødet i landsforeningen for rygmarvsskadede (LARS), og i år har man bl.a. inviteret til en paneldebat om kliniske undersøgelser inden for regenerering af rygmarvsskader. Forskning i rygmarvsskader er noget, som alle foreninger er meget optaget af at udbrede kendskabet til.

– Det er vigtigt at forstå, hvilke årsager der ligger til grund for skaderne og at optimere behandlingen, forklarer Leif Arild Fjellheim, der er formand i LARS og leder af NORR. Vi vil fremme forskningen, og der sker meget lige nu. Det mest interessante er forskningen i smertelindring, rehabiliteringsmåder, forskellige former for reparation og regenerering af rygmarven.

GRUNDLAGET FOR Rygmarvsskadedagen er en fælles erklæring. Den danner også grundlaget for de kampanjer, som de lokale organisationer gennemfører i de respektive lande. Eftersom trafikulykker uden sammenligning er den største årsag til, at mennesker får rygmarvsskader, har den norske forening sidste år gennemført en konkurrencekampagne i samarbejde med Sunnås Sygehus, køreskoler og den norske landsforening for trafikofre. Kampagnen, som blev kaldt "Tænk på dig", fik megen respons især fordi den film, som vandt konkurrencen, blev vist i tv-reklamer og brugt som diskussionsoplæg i de norske skoler.

"TÆNKER PÅ DIG"-KAMPAGNEN var en lokal satsning, mens den allerførste satsning som NORR gennemførte i fællesskab, var en undersøgelse af rygmarvsskadede

"At blive lam er noget af det mest traumatiske, et menneske kan blive udsat for."

kvinders seksualitet. Denne multicenterundersøgelse blev ledet af forskere fra Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg, Rigshospitalet i København og Sunnås Sygehus i Oslo.

– Eftersom størstedelen af de rygmarvsskadede er mænd, og der dermed er størst fokus på mændene, var det særligt interessant at sætte fokus på kvindernes situation, siger Gunilla Åhrén. Grundlaget for undersøgelsen var kvinder med tilknytning til NORR. Undersøgelsen viste bl.a., at oplysninger om seksualitet ikke når frem til de rygmarvsskadede kvinder, på trods af at de fleste rygmarvsskadede tilbyder sådanne oplysninger. Kvinder vil gerne have disse oplysninger nogle år efter, at de har afsluttet deres primære rehabilitering.

MEN DET, DER VÆKKER størst debat i erklæringen, er spørgsmålet om, hvorvidt rehabiliteringen af rygmarvsskadede bør centraliseres eller ej. I Norge er den allerede centraliseret, men i Danmark, Finland og Sverige kæmper man stadig for, at den skal blive det. At blive

lam er noget af det mest traumatiske, et menneske kan blive udsat for. Derfor bliver det vigtigste arbejde for NORR, ud over arbejdet med at forebygge ulykker, at sikre, at rehabiliteringen og efterbehandlingen bliver så kompetent som muligt.

– Der er mindre vigtigt, om dette sker i patientens nærområde eller ej, fremhæver Gunilla Åhrén, RTP. Når nyskadede havner på små afdelinger rundt omkring i landet, går de glip af mange af de kompetencer, der egentlig er behov for. Patienterne overlever, men de lever ikke, eftersom de ikke får udfordret deres for-måen nok til, at de kan og tør flytte deres grænser. De risikerer også at miste kontakten med forbilleder blandt andre skadede. Det er først, når rehabiliteringsafdelin-gerne er centraliserede på få steder, at man kan sikre en rigtig høj kvalitet.

HUN SIGER ENDVIDERE, at efterbehandlingen kan udføres ved hjælp af den nye it-medicin. På Grønland har man f.eks. mobile teams, som sendes ud til de skadede.

– Vi har kæmpet for dette i flere år, siger Mikkel Bund-

gaard, der er formand for de rygmarvsskadede i Danmark (RYK). Vi har vundet nogle delsejre, men vi er stadig langt fra målet. Her er det virkelige NORR's opgave at støtte op om de respektive organisationers arbejde.

Rygmarsvskadedagen er altså et vigtigt værktøj i NORR's arbejde for at øge forståelsen for mennesker med rygmarsvskader og få sat de nødvendige forandringer i gang.

– Vi har ingen politisk dagsorden, slutter formanden Leif Arild Fjellheim. Men vi vil komme med indlæg og påvirke debatten i Norden for at styrke de enkelte medlemmers position. ♦

Astra Tech støttede NORR's aktiviteter på Rygmarsvskadedagen i Norge og Sverige.

* = Autonom dysrefleksi – en refleksbetinget overaktivitet i det sympatiske nervesystem, der udløses af forskellige smertefulde eller skadelige stimuli. Tilstanden fører til et kraftigt forhøjet blodtryk, hovedpine, rødme i ansigtet, gåsehud, svedeture.

BAGGRUND NORR

NORR står for Nordiska Ryggmærgsskaderådet og blev grundlagt i 1990. I rådet deltager de landsdækkende organisationer for rygmarsvskadede, som findes i de nordiske lande.

RYK – Rygmarsvskadede i Danmark

PTU – Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede, Danmark

LARS – Landsforeningen för Ryggmærgsskadede, Norge

Akson Ry – Finland

Personskadeförbundet RTP i Sverige

Bestyrelsen for NORR mødes hvert andet år i forbindelse med den konference, som NoSCoS (Nordic Spinal Cord Society) arrangerer. Næste møde afholdes i Göteborg den 28.-30. september 2011.

FAKTA OM RYGMARVSSKADER

I Sverige er der cirka 5.000 mennesker med rygmarsvskader. I Norge er tallet cirka det samme, mens der i Danmark findes ca. 3.000 rygmarsvskadede. De fleste rygmarsvskadede er mænd, og mere end halvdelen af alle skadede er under 30 år, når skaden sker.

For hele Norden gælder, at trafikulykker er den hyppigste årsag til akutte rygmarsvskader. Ulykker relateret til fald, arbejde eller sportsaktiviteter er andre hyppige årsager, men også infektioner, tumorer eller kredsløbsforstyrrelser i rygmarsven kan medføre rygmarsvskader.

Kilder: www.svenskidlrottmedicin.se, www.regioner.nhf.no, www.rtp.se, www.ryk.dk, www.aksorny.fi, www.ptu.dk

Læs mere på www.rekryteringsgruppen.se

Et lille spørgsmål, der gør en stor forskel

Plejepersonalet skal blive bedre til at stille spørgsmål om blærefunktionen. Dette kan have en afgørende betydning for livskvaliteten hos mennesker, som lider af Multipel Sclerose (MS), mener Claire Fowler, professor emeritus i neurourologi ved Londons Universitet.

HVORDAN PÅVIRKES EN PERSON MED MS AF PROBLEMER MED URINBLÆREN?

CF: – En nedsat kontrol af urinblæren er noget, som har en meget negativ effekt på mennesker, der lider af MS. Hvis den indtræder tidligt i deres sygdomsforløb, kan det betyde, at de ophører med deres sociale liv og bliver bekymrede over at tage på arbejde.

HVORFOR ER DET SÅ VIGTIGT AT SPØRGE TIL BLÆREFUNKTIONEN VED BEHANDLING AF MENNESKER MED MS?

CF: – At sørge for at forbedre blæredysfunktionen hos MS-syge er noget plejepersonalet kan blive meget bedre til. Det er vigtigt at spørge ind til, hvordan urinblæren fungerer, da patienterne selv kan mene, at det er for pinligt at tage det op eller tror, at der ikke er noget at gøre ved problemet.

HVORDAN UNDGÅR MAN, AT DETTE BLIVER GLEMT?

CF: – Det tager kun et øjeblik at spørge, om patienten har problemer med vandladningen, men det har en afgørende betydning for patientens livskvalitet som helhed, når plejepersonalet informerer om, at det faktisk kan lade sig gøre at behandle problemet.

HVAD SKER DER, HVIS BLÆREPROBLEMERNE IGNORERES OG IKKE LINDRES?

CF: – En nedsat kontrol af urinblæren forårsager sjældent skader på nyrerne i forbindelse med MS, men det er ikke det, der er problemet. Her handler det om patientens livskvalitet og om at undgå urinvejsinfektioner.

HVAD ER FORDELENE VED REN INTERMITTERENDE KATETERISERING (RIK), NÅR MAN BEHANDLER MENNESKER MED MS?

CF: – Hvis sygdommen påvirker tømningen af urinblæren, og patienten har residualurin¹, findes der ingen medicinering mod dette: RIK er derfor den eneste behandling. Desuden er medicinering med henblik på at modvirke en overaktiv urinblære næppe effektiv på grund af residualurin efter vandladningen.

FINDES DER ET ANDET ALTERNATIV TIL BEHANDLINGEN AF MS-SYGE?

CF: – Det har vist sig at have en god effekt på MS-patienter med en overaktiv blære, som ikke reagerer positivt på andre behandlinger, hvis man injicerer botulinumtoxin A² i urinblæren. Størstedelen af disse patienter har dog brug for at anvende RIK efter denne behandling. ♦

¹ Residualurin = resturin i urinblæren, dvs. den urin, som er blevet tilbage i urinblæren efter vandladningen, og som er en hyppig årsag til urinvejsinfektioner. For personer med MS kan urinvejsinfektion med feber medføre et såkaldt pseudoanfald. Dette kan medføre en forbigående forværring af sygdommen.

² Botulinumtoxin A= er et af de stærkeste kendte giftmidler. Det anvendes på det medicinske område til at reducere unormal sammentrækning af bestemte muskelgrupper.

KORTA FAKTA

Multipel Sclerose, MS, er en inflammatorisk sygdom, som rammer det centrale nervesystem, hjernen og rygmarven. Mellem 3–6.000 personer rammes hvert år i de nordiske lande. Sygdommen indtræder som oftest i 20-40-års alderen og er dobbelt så hyppig hos kvinder som hos mænd. Årsagen kendes endnu ikke, men man tror, at arvelighed og miljø kan påvirke den. 75 % af alle MS-patienter har problemer med urinblæren. Flere undersøgelser viser, at det er det, der opleves som værende det mest stressende ved sygdommen.

Kilder: www.ne.se, www.lofric.se, www.mstrust.org.uk, Fokus på urinvägarna vid Multipel Skleros, udgivet af Astra Tech

Tips til læsestof på nettet: www.omms.se, www.nhr.se

BAGGRUND

Professor Claire Fowler er speciallæge i uroneurologi ved The National Hospital for Neurology & Neurosurgery, London, og professor emeritus i neurourologi ved Institut for Neurologi på Londons Universitet.

Hun gik på pension i 2010, men arbejder stadig på The National Hospital en dag om ugen, hvor hun behandler patienter og leder forsknings-

arbejdet. Hendes forskning har altid fokuseret på at finde bedre medicinske behandlinger frem for at tilskynde til kirurgiske indgreb.

Professor Fowler har i samarbejde med andre forskere for nylig udviklet en fælles politik for behandling af MS-patienter i Storbritannien. Sammen med sine kolleger har hun desuden skrevet "Pelvic Organ Dysfunction in Neurological Disease", Cambridge University Press, 2010.

Rygmarvsbrokforeningen tilbyder

Rygmarvsbrokforeningen har ryddet kalenderen og planlagt kurset over alle kurser for alle, der lever med diagnosen eller har den tæt på i hverdagen.

Vi har taget konsekvensen af kommunernes spareplaner og planlagt et kursus, som tilgodeser alle – hvad enten man selv har diagnosen eller man er i familie, med en der har. Sagsbehandlere, lærere og pædagoger, som er i berøring med familier eller mennesker med diagnosen, er også velkomne.

Vi har samlet cremen af foredragsholdere og sammensat et program, som kommer rundt om stort set alle problemstillinger, man møder i hverdagen som handicappet, pårørende eller professionel behandler.

Tid og sted

Konferencen forløber over tre dage fra den 22. til den 25. september 2011 på Lalandia Billund, som tilbyder handicapvenlige lokaliteter til både ophold og aktiviteter. I løbet af de tre dage afholdes en lang række faglige og fysiske aktiviteter målrettet de forskellige målgrupper.

Lalandia er dels valgt, fordi det er velindrettet og handicapvenligt, men også for at give børn og voksne med rygmarvsbrok/hydrocephalus mulighed for at komme i et offentligt badeland. Et sted de ofte vil afstå fra at besøge pga. deres synlige handicap. Her samler vi så mange, at ingen behøver føle sig som genstand for "almindelige" gæsters nysgerrighed.

Program

Aktiviteterne vil være tilrettelagt med fokus på ALLE – dvs. både for store og små med diagnosen og for deres pårørende. I dagtimerne vil der være aktiviteter, hvor børn og voksne

deltager i forskellige målrettede tilbud. Sidst på dagen samles familierne igen og kan benytte sig af Lalandias tilbud om aktiviteter.

Blandt aktiviteter i programmet er:

- Foredrag ved relevante oplægsholdere, bl.a. familierapeut Lola Jensen, socialrådgiver Gitte Madsen, sexolog Lene Alexander og livsstilseksperter Chris MacDonald. De vil fortælle, guide og videregive brugbar viden til mennesker med rygmarvsbrok/hydrocephalus inde på livet
- Olympiske og Paraolympiske Lege for børn med RMB og søskende
- Søskende kursus, konflikter i forhold til at være søskende til en handicappet som stjæler al mor og fars tid
- Forældre-barn kursus – Foreningens vejledere vil føre nye forældre igennem rådgivning og vejledning, der er målrettet mod at give forældre ny viden og inspiration, og dermed gøre dem bedre rustet til hverdagens forældreopgaver med et barn med bevægelseshandicap
- Udflugter for børn

Hjemkommunen kan søges om dækning af kursusafgift § 100 for voksne.

Skulle du eller nogen du kender have fået lyst til at deltage, kan I se mere på www.rygmarvsbrokforeningen.dk, eller kontakte Leif Hedegaard på telefon 2064 5301 eller leif@rmb-1988.dk.

Der er medio maj allerede tilmeldt over 170 personer.

Siden sidst

LoFric blev lanceret i 1983 og er et svensk originalprodukt, som er udviklet af forskere hos Astra Tech. Inden for LoFric sortimentet er der forskellige typer af LoFric katetre. De nyeste er LoFric Primo, LoFric Sense samt LoFric Hydro-Kit II, der udover vand også er pakket med en opsamlingspose og derfor er lettere at have med på rejse.

Vi arbejder med LoFric

Anne-Mette Lange

Grethe Roulund Elbirk

Jette Juhl Christensen

Jette Vilstrup

Lene Kruse

Lise Wrona

REGION HOVEDSTADEN OG REGION SJÆLLAND VARETAGES AF:

Jette Vilstrup
Tel: 2968 7916
jette.vilstrup@astratech.com

REGION HOVEDSTADEN OG REGION SJÆLLAND VARETAGES AF:

Anne-Mette Lange
Tel: 2968 7902
anne-mette.lange@astratech.com

REGION MIDT- OG NORDJYLLAND VARETAGES AF:

Jette Juhl Christensen
Tel: 2968 7933
jette.j.christensen@astratech.com

REGION SYDDANMARK VARETAGES AF:

Grethe Roulund Elbirk
Tel: 2968 7931
grethe.roulund@astratech.com

KEY ACCOUNT MANAGER

Lene Kruse
Tel: +45 2968 7901
lene.kruse@astratech.com

SALGSCHEF

Lise Wrona
Tel: 2968 7927
lise.wrona@astratech.com

ASTRA-KRYDS						FOR	PRIST	ER VARM	SKOLE- BETJENT HINE	VEDGIK
41 PIB COPENHAGEN	SNØRE BÅND	FORBI	FALDE	PARTI- ORGAN	KYSTE GRUND- LIGGENDE			2		
SKÅL- AN- ORD- NING										
TRO PÅ EN SAG										VINDE
NAPPE						BØ- LIGER			3	
500	GLAT PIGE					GODT		KENDE- ORD FOLK		
TAL						LYD- GIVER		RET- NING PIGE		
TOPE		HÅB KVIN- DER								AFSLAG PÅ AFSLAG
TRÆG- HED						ÅRE OVER- GANG		4		
DRENG				DYDIGE KRYD- DERE						CYKEL- DEL
ROMER- TAL	GLIDER STED- ORD							BESID- DELSE STILLE		5
STED- ORD				6	PUS				TRÆ	
SNØD						SLUT				

Løs kryds-og-tværs'en og vind et flot salt- og pebersæt!

Konkurrence!

Indsend kuponen senest den 31. august 2011.

Vinderne af kryds-og-tværs'en i Dialogen 02/2010 er:

Jette i Valby, Leif i Fredensborg, Oluf i Gram, Poul i Silkeborg, Mariann i Næstved, V i Odense, Jørgen i Esbjerg, Peter i Borup

Løsningsord til Astra-krydsord nr. 40: SIRENE

Vi lytter til dig!

Hos Astra Tech begyndte vi for nogle år siden at anvende det webbaserede webpanel TellUs til håndtering af brugernes erfaringer og synspunkter.

Gå ind på www.lofric.dk, og klik på TellUs. Der kan du registrere dig og læse mere.

Du kan også sende en mail med dine kontaktoplysninger til: tellus@astratech.com

Det betyder virkelig meget for os, at du deltager i TellUs. Hvis du vil være med i TellUs med henblik på at støtte udviklingen af nye produkter, så er det en god investering af din tid. Målet er at udvikle så gode, sikre og fleksible produkter som muligt til dig som bruger.

Svarkupon

Løs kryds-og-tværs'en og vind et flot salt- og pebersæt!

Konkurrence!

INDSEND KUPONEN
SENEST DEN
31. AUGUST 2011.

HAR DU LØST KRYDS-OG-TVÆRS'EN?

Her skriver du løsningen.

.....

JA TAK!

Jeg ønsker fremover gratis at modtage Dialogen og giver hermed mit samtykke til, at Astra Tech behandler mine oplysninger fortroligt.

INDSENDT AF:

Navn:

Adresse:

Postnummer:

By:

Telefon:

Email:

Jeg ønsker yderligere information om LoFric sortimentet/brochuremateriale

Jeg ønsker yderligere information om LoFric hjælpemidler

Jeg ønsker ikke længere at modtage Dialogen

Du kan skrive til Astra Tech A/S, Roskildevej 163, 1. t.h., 2620 Albertslund og få oplyst hvilke kundedata Astra Tech har registreret under dit navn samt hvordan disse data bruges. Du kan når som helst skriftligt anmode om at få dine oplysninger rettet eller slettet.

Svarkupon

Løs kryds-og-tværs'en og vind et flot salt- og pebersæt!

Konkurrence!

HUSK AT UDFYLDE DINE ADRESSEOPLYSNINGER PÅ MODSATTE SIDE.

Roskildevej 163, 1. t.h. – 2620 Albertslund

ASTRA TECH A/S

+++12928+++

0893 SJÆLLAND USF B